

การพัฒนาแบบแผนการสร้างความรู้คู่คุณธรรมในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

นางสาวปราโมทย์ ทองสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN. 974-634-027-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF THE RAPPORT-BUILDING PATTERN
IN FARMER INTERVIEWING

Miss Pramot Thongsuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School, Chulalongkorn University

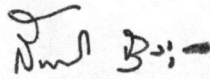
1996

ISBN. 974-634-027-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การพัฒนาแบบแผนการสร้างควมคุ้นเคยในการสัมภาษณ์เกษตรกร
โดย   นางสาวปราโมทย์ ทองสุข
ภาควิชา   วิจัยการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์

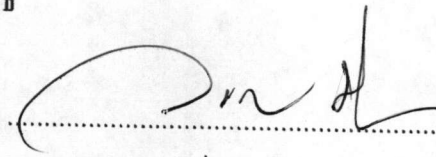

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

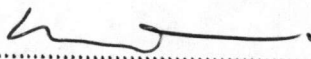

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

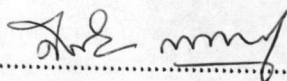
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณ ปุณชโชติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิตา ชูโต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปราโมทย์ ทองลูนัย : การพัฒนาแบบแผนการสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์เกษตรกร
(THE DEVELOPMENT OF THE RAPPORT-BUILDING PATTERN IN FARMER INTER-
VIEWING) อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, 129 หน้า ISBN.
974-634-027-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบแผนการสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์เกษตรกร
ที่มีผลต่อความจริงใจในการให้ข้อมูล ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เกษตรกร จากการสัมภาษณ์
ผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร จำนวน 9 คน และเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน ที่
เลือกมาแบบเจาะจง สร้างแบบแผนการสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์เกษตรกรและตรวจสอบคุณภาพ
โดยการศึกษาเชิงเปรียบเทียบบระหว่างการใช้วิธีการสร้างที่ปฏิบัติโดยทั่วไป กับการใช้
แบบแผนการสร้างที่สร้างขึ้นใหม่ ศึกษาเกษตรกรอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรี
อยุธยา ที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน โดย
วิธีสับคู่ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร
วัดความจริงใจในการให้ข้อมูล 3 วิธี คือ 1) คำถามคู่ขนาน จำนวน 6 คู่ 2) สัมภาษณ์ซ้ำโดยบุคคลที่
เกษตรกรคุ้นเคยมาก่อน และ 3) ตรวจสอบกับข้อมูลเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าไคสแควร์

สรุปผลการวิจัย

1. แบบแผนการสร้างความคุ้นเคยในการสัมภาษณ์เกษตรกร มีหลักการ 3 ประการ คือ การวางแผน การปฏิสัมพันธ์ (Interaction plan) การติดต่อกับผู้ถูกสัมภาษณ์มากกว่าหนึ่งครั้ง (Multiple contact) และการใช้ผู้นำชุมชนเป็นสื่อในการสร้างความคุ้นเคย (Significant person) มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษากลุ่มตัวอย่าง 2) เตรียมผู้สัมภาษณ์ 3) จัดหมายแจ้งเกษตรกรล่วงหน้า 4) เข้าพบเกษตรกรครั้งที่หนึ่งพร้อมผู้นำชุมชน 5) เริ่มสัมภาษณ์
2. เมื่อวัดความจริงใจโดยใช้คำถามคู่ขนาน เกษตรกรที่สัมภาษณ์โดยใช้แบบแผนการสร้างความคุ้นเคยที่สร้างขึ้น มีความจริงใจในการให้ข้อมูลมากกว่าเกษตรกรที่สัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสร้างความคุ้นเคยที่ปฏิบัติโดยทั่วไป แต่เมื่อวัดความจริงใจด้วยการสัมภาษณ์ซ้ำ และการตรวจสอบกับข้อมูลเอกสาร พบว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีความจริงใจในการให้ข้อมูลไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา ..... วิทยาลัยการศึกษา .....
สาขาวิชา ..... วิทยาลัยการศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิติ ..... *[Signature]* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C540160 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: RAPPORT-BUILDING/ INTERVIEW/ FARMER.

PRAMOT THONGSUK : THE DEVELOPMENT OF THE RAPPORT-BUILDING PATTERN IN FARMER INTERVIEWING. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. TAWEEWAT PITAYANON, Ph.D., 129 pp. ISBN 974-634-027-1

The purpose of this research was to develop the rapport-building pattern in farmer interviewing that had effect on sincerity of the interviewee. Preliminary study regard to the farmer interviewing was conducted with both 9 farmer experienced interviewers and 8 experienced interviewee farmers. The rapport-building pattern was developed and validated comparison study between the traditional interviewing and the rapport-building pattern interviewing. The sample of 60 farmers were gathered from Pakhai destrict, Pranakornsriayutthaya province and were equally divided into two groups by matching, 30 experimental and 30 control. SStructural interviewing with 48 economic status items was used. Three mearsurement of the interview sincerity were 1) the 6 pararelled items 2) repeating interview by the farmer acquitant person and 3) verified indebt data with document. Obtained data were analyzed by t-test and Chi-square test.

Summary of the study:

1. The rapport-building pattern in farmer interviewing had three principles; Interaction plan, Multiple contact and Significant person to build up the rapport. There are 5 steps to attained the rapport 1) Advanced inform 4) Accompany with the community leader in first meeting 5) Begin the incerviewing.
2. After measuring the sincerity by the paraelled items, the finding revealed that the sincerity was significantly different, where as the sincerity measured by the other methods was not significant.

ภาควิชา วิทยาลัยการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *ปกโพธิ์ นน*

สาขาวิชา วิทยาลัยการศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณสำนักงานสหกรณ์การเกษตรฝักไถ่ จำกัด สหกรณ์อำเภอฝักไถ่ กำนันตำบล
นาคู ตำบลท่าคินแดง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลจักราช ตำบลนาคู และตำบลท่าคินแดง อำเภอ
ฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง

สุดท้ายขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือทั้งในด้านกำลังใจ กำลังใจ และ
กำลังทรัพย์ จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ปราโมทย์ ทองสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	7
1. การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (Research Interview).....	7
2. คุณภาพของข้อมูล (Data Quality).....	12
3. การสร้างความคุ้นเคย (Rapport building)	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	24
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลขั้นต้น	26
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแบบแผนการสร้างความคุ้นเคย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	72

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	83
สรุปผลการวิจัย	84
อภิปรายผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	91
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	91
 รายการอ้างอิง	 93
 ภาคผนวก	 98
ภาคผนวก ก.	98
ภาคผนวก ข.	102
ภาคผนวก ค.	119
 ประวัติผู้เขียน	 129

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบ อันดับแสดงข้อดีของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ การสัมภาษณ์แบบเชิงหน้า และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์..... 18
2	ร้อยละ ของข้อมูลที่แจ้งแก่ผู้ให้ข้อมูลก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 22
3	ชื่อ ระดับการศึกษา สถานที่ทำงาน จำนวนครั้งของการสัมภาษณ์เกษตรกรของ ผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร 27
4	ชื่อ อายุ จำนวนครั้งที่ถูกสัมภาษณ์ และระยะเวลาที่เคยถูกสัมภาษณ์ของเกษตรกร ที่เคยถูกสัมภาษณ์ 28
5	เนื้อหาที่ใช้ตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ 30
6	ความถี่ ร้อยละ ของเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ ที่ชอบพูดคุยกับผู้สัมภาษณ์จำแนกตามเพศ 35
7	ความถี่ ร้อยละ ของเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามความคิดเห็นที่ต่างกัน เกี่ยวกับอายุของผู้สัมภาษณ์ 36
8	ความถี่ ร้อยละ ของการปฏิบัติและความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายของผู้สัมภาษณ์ 37
9	ความถี่ ร้อยละ ของการใช้คำสรรพนาม ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์ เกษตรกร 38
10	ความถี่ ร้อยละ ของการใช้คำสรรพนามเรียกเกษตรกรของผู้สัมภาษณ์ และ ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ ต่อการใช้คำสรรพนามที่เหมาะสม 39
11	ความถี่ ร้อยละ ของกิริยาท่าทางของผู้สัมภาษณ์ ตามความคิดเห็นของผู้มี ประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร และเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์..... 40
12	ความถี่ ร้อยละ ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่รู้ตัวล่วงหน้ากับไม่รู้ตัวล่วงหน้า เมื่อถาม ข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร และเกษตรกรที่เคยถูก สัมภาษณ์ 41
13	ความถี่ ร้อยละ ของเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์จำแนกตามความรู้สึกขณะถูกสัมภาษณ์.. 41
14	ความถี่ ร้อยละ ของความรู้สึกแรกพบต่อคนแปลกหน้าของเกษตรกรตามความคิดเห็น ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร และความรู้สึกของเกษตรกรที่เคยถูก สัมภาษณ์..... 42

ตารางที่

หน้า

15	ความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลที่เกษตรกรต้องการทราบจากผู้สัมภาษณ์ ตามประสบการณ์ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร และตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์	43
16	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ตอบแทนผู้ถูกสัมภาษณ์	44
17	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร จำแนกตามการแจ้งหรือไม่แจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า และวิธีการแจ้งล่วงหน้า	45
18	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามความคิดเห็นต่อการแจ้งหรือไม่แจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า	46
19	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้าที่เหมาะสม	47
20	ความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลที่ควรแจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า ตามความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร	48
21	ความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลที่ควรแจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้า ตามความคิดเห็นของเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์	48
22	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามคำตอบเกี่ยวกับการเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง	49
23	ความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลที่มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร บอกกับผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนเริ่มต้นสัมภาษณ์โดยไม่รอให้ถาม.....	50
24	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการสัมภาษณ์	53
25	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและเกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามคำตอบเกี่ยวกับสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์.....	54
26	ความถี่ ร้อยละ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกร จำแนกตามวิธีการสร้างความคุ้นเคยกับเกษตรกรที่ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	55

ตารางที่	หน้า
27 เพศ อายุ ของกลุ่มตัวอย่างตำบลท่าดินแดงและตำบลนาคูเป็นรายคู่	58
28 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และค่าสูงสุด ต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน- มาตรฐานของอายุ ของกลุ่มตัวอย่าง	59
29 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและ เกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ ในเรื่องวิธีการแจ้งล่วงหน้า	64
30 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและ เกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ ในเรื่องข้อมูลที่แจ้งล่วงหน้า.....	65
31 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของผู้มีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์เกษตรกรและ เกษตรกรที่เคยถูกสัมภาษณ์ ในเรื่องการสนทนาก่อนเริ่มต้นสัมภาษณ์	66
32 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่จริงใจและไม่จริงใจ ในการให้ข้อมูลเมื่อ ตรวจสอบความจริงใจวิธีต่าง ๆ กัน	68
33 ความถี่ ร้อยละ ของเกษตรกรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามความจริงใจ ในการให้ข้อมูล และค่าสถิติไคสแควร์ เมื่อวัดความจริงใจโดยใช้ถามคู่ขนาน.....	78
34 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test ของคะแนนความจริงใจ ในการให้ข้อมูล เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อตรวจสอบความ จริงใจโดยการสัมภาษณ์ซ้ำ	79
35 ความถี่ ร้อยละ ของเกษตรกรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามความจริงใจ ในการให้ข้อมูล และค่าสถิติไคสแควร์ เมื่อวัดความจริงใจโดยตรวจสอบกับข้อมูล เอกสาร.....	80
36 ตารางจร แจกแจงความถี่ ร้อยละ ของเกษตรกรที่ให้ข้อมูลหนึ่งสินด้วยความจริงใจกับ ไม่จริงใจ จำแนกตามผู้สัมภาษณ์ และค่าสถิติไคสแควร์.....	81
37 ความถี่ ร้อยละ และค่าสถิติไคสแควร์ ของเกษตรกรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ จริงใจและไม่จริงใจในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลหนึ่งสิน ระหว่างผู้วิจัยสัมภาษณ์กับ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบลสัมภาษณ์	82
38 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อกระทงคู่ขนาน จำนวน 6 คู่ ทดสอบความ แตกต่างด้วย t-test และค่าสหสัมพันธ์	101